

Trendy rozwoju polskich czasopism akademickich wydawanych przez uczelnie rolnicze i przyrodnicze

Trends in the development of Polish academic journals published by agricultural and life sciences universities

Agnieszka Adamiec

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Biblioteka Główna

<https://orcid.org/0000-0003-3372-258X>

e-mail: agnieszka_adamiec@sggw.edu.pl

Kinga Krawiec

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Biblioteka Główna

<https://orcid.org/0009-0000-3724-4445>

e-mail: kinga_krawiec@sggw.edu.pl

*Bez publikacji nauka umiera*¹

Gerard Piel

Abstract. Purpose/Thesis: Scientific journals are an important venue for presenting the results of scientific research. Due to the at least double review process they provide for submitted articles, they become a trusted platform for the exchange of scientific ideas. In Poland, journals also play an essential role in the evaluation of scientific activity. Given their key function in the system of scientific communication and the potential inherent in them, it is worth looking at the contemporary stage of development of Polish scientific journals. The interest in the condition of academic journals is justified both from the perspective of national science policy and the academic community. The purpose of the article is to capture the development trends of Polish academic journals. The research focuses on journals published by agricultural and life sciences universities. **Approach/Methods:** To achieve

¹ „Without publication, science is dead”. Z artykułu wstępnego G. Piel, *The social process of science*, „Science” 1986, t. 231, nr 4735.

their goal, the authors used the method of content analysis of the websites of selected journals. They examined the presence of journal titles in such indexing databases as Web of Science, Scopus, DOAJ. It was checked whether their websites meet the requirements for journals by the indicated databases. Attention was also paid to the level of openness of the studied journals. **Results and conclusions:** As a result of the analysis, it was shown that a small number of academic journals published by Polish life sciences and agricultural universities meet the requirements of the global indexing databases, and the process of their development is slower than one would expect. In response to such a research result, directions for the development of Polish academic journals were proposed. **Practical application:** The conclusions of the research can help editors meet the evaluation criteria of journal indexing databases. They can also be a starting point for further research, such as comparative research at the international level between the stage of development of Polish academic journals and foreign ones. In addition, the results of the analysis can support editorial offices in developing publishing policies and improving editorial practices, which contributes to the professionalization of journals. The practical application of the research results also includes guidelines for university authorities on supporting the development of journals and their more effective presence in international indexing databases.

Keywords: scientific journal, indexing database, article, agricultural and life sciences university, Web of Science, Scopus, DOAJ, evaluation criteria, journal evaluation, open access.

Wstęp

Publikowanie wyników badań to fundamentalny element działalności naukowej, który zapewnia ciągłość nauki, jej przejrzystość i rozwój. W trzeciej dekadzie XXI wieku czasopisma naukowe pozostają podstawowym i najczęściej wykorzystywanym kanałem komunikacji naukowej. Ich rola, choć ewoluje, nie traci na znaczeniu, wręcz przeciwnie, rosnące wymagania dotyczące jakości, otwartości, indeksacji i umiędzynarodowienia czynią z nich coraz bardziej złożone i dynamiczne narzędzie upowszechniania wiedzy. Współczesne czasopismo naukowe to już nie tylko zbiór artykułów, lecz także środek, dzięki któremu autor może zaistnieć w globalnym obiegu wiedzy.

W dobie redefinicji obiegu informacji naukowej, postępującej internacjonalizacji badań i rosnącej presji systemów ewaluacyjnych czasopisma akademickie stają przed wyzwaniami, które wymagają nie tylko adaptacji ze strony ich redakcji, lecz także przemyślenia na nowo ich miejsca w krajobrazie komunikacji naukowej. Wydawnictwa uczelniane mogą aktywnie uczestniczyć w tym procesie przez podejmowanie działań zmierzających do spełniania standardów globalnej komunikacji naukowej: digitalizację, stosowanie zasad etyki publikacyjnej, wdrażanie polityk otwartego dostępu, a także dążenie do obecności w bazach takich jak Scopus, Web of Science (WoS) czy DOAJ.

Istotny dla analizy współczesnych trendów rozwoju czasopism naukowych w Polsce jest system ewaluacji dorobku naukowego, w którym kluczową rolę odgrywa punktacja przypisywana poszczególnym periodykom. Mechanizm ten, choć skuteczny w promowaniu czasopism o wysokiej cytowalności i globalnym zasięgu, niejednokrotnie prowadzi do marginalizacji małych wydawnictw uczelnianych. W obliczu narastającego niezadowolenia ze strony środowiska naukowego coraz silniej rośnie świadomość potrzeby wyważonego i wielowymiarowego podejścia do ewaluacji². Takie głosy są słyszalne zarówno w Polsce, jak i w wielu innych krajach. W międzynarodowym środowisku coraz częściej wspomina się o skupieniu uwagi na poziomie artykułu, a nie miejscu publikacji. Temat ten jednak wykracza poza ramy zainteresowania niniejszego tekstu.

Warto zwrócić uwagę, że mniejsze wydawnictwa mogą kształtować naukowy ekosystem z równym zaangażowaniem jak ich więksi i zamożniejsi odpowiednicy. Jest to jednak uzależnione od autorów wybierających miejsce publikacji. Co ważne, wybór czasopisma przez badaczy to decyzja nacechowana nie tylko wymogami formalnymi, lecz również aspiracjami naukowymi. Decyzja ta rzadko bywa neutralna, za każdą deklaracją afiliacji publikacyjnej kryje się splot osobistych ambicji, wymagań instytucji i dostępności odpowiednich kanałów publikacyjnych. Wyniki badań empirycznych o międzynarodowym zasięgu przeprowadzonych wśród pracowników naukowych wskazują, że podejmowanie decyzji o wyborze czasopisma jest złożonym procesem, w którym autorzy zazwyczaj biorą pod uwagę wiele czynników, takich jak: polityka uczelniana i krajowa, polityka instytucji finansujących badania czy systemy rankingowe czasopism. Co więcej, do procesu wyboru czasopisma autorzy wnoszą różne poziomy doświadczenia, kompetencji i osobistych celów zawodowych³. Wybór ten jest zatem elementem strategicznego planowania kariery naukowej, łączącym potrzebę uznania w środowisku, dążenie do rozwoju intelektualnego oraz reakcję na realia systemowe i administracyjne.

Szczegółnej uwagi wymaga także rola bibliotek akademickich, które dzięki doświadczeniu w zakresie standaryzacji metadanych i zarządzania informacją stają się ważnym partnerem redakcji we wdrażaniu dobrych praktyk wydawniczych i podnoszeniu jakości czasopism. Ich udział w procesach indeksacyjnych i we wspieraniu polityk otwartego dostępu wzmacnia widoczność czasopism i ułatwia ich funkcjonowanie w globalnym obiegu nauki. Współpraca redakcji

² Zob. E. Kulczycki, *Evaluation game: how publication metrics shape scholarly communication*, Cambridge 2023.

³ J. Rowley, L. Saffi, M. Sugden, A. Gilbert, *Factors influencing researchers' journal selection decisions*, „Journal of Information Science” 2022, t. 48 (3).

z bibliotekami ma zatem wymiar strategiczny, gdyż łączy cele instytucjonalne z wymogami międzynarodowych standardów komunikacji naukowej.

Celem niniejszego artykułu jest analiza trendów rozwojowych polskich czasopism akademickich wydawanych przez uczelnie zrzeszone w Konferencji Rektorów Uczelni Rolniczych i Przyrodniczych (KRURiP)⁴. Do badania zostały wybrane czasopisma wydawane przez uczelnie rolnicze i przyrodnicze, ponieważ ta grupa czasopism nie była jeszcze poddawana analizie bibliometrycznej w kontekście spełniania określonych wymagań stawianych czasopismom przez międzynarodowe bazy. Najbardziej szczegółowe opracowanie przedstawiające analizę polskich czasopism z obszaru nauk przyrodniczych i leśnych ukazało się w 2019 roku, a przedmiotem jego badań były najpoczytniejsze czasopisma znajdujące się w zbiorach Biblioteki Instytutu Badawczego Leśnictwa⁵. Przeprowadzona analiza pokazała, że zaledwie 8 z 25 wytypowanych polskich czasopism przyrodniczych było indeksowanych we wszystkich wybranych światowych bazach (Web of Science, Scopus, Google Scholar, Index Copernicus) oraz figurowało na liście czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Co więcej, nawet te najwyżej cenione polskie czasopisma plasowały się poza światową czołówką pod względem cytowalności i wpływu. Ponieważ publikacja autorstwa Katarzyny Materskiej, Iwony Skrzecz i Joanny Szewczykiewicz zawiera przegląd dotychczasowej literatury dotyczącej analizy bibliometrycznej czasopism, w tym artykule nie jest uznane za zasadne powtarzanie tych informacji. Wśród nowszych pozycji należy wymienić artykuły autorstwa Anety Drabek i Magdaleny Bemke-Świtilnik. Pierwszy z nich, z 2020 roku, przedstawia analizę ilościową polskich czasopism biorących udział w programie „Wsparcie dla czasopism naukowych”. Podsumowanie tego artykułu ma pozytywny wydźwięk, ponieważ badane czasopisma w zdecydowanej większości spełniły wybrane kryteria baz Scopus i Web of Science, a jedynym parametrem, który uzyskał przeważnie negatywną ocenę, było zamieszczenie noty o redaktorze naczelnym z numerem ORCID⁶. W przypadku drugiego artykułu (2021), dotyczącego oceny międzynarodowości polskich czasopism

⁴ Prof. Krzysztof Szoszkiewicz przewodniczącym KRURiP, „Forum Akademickie”, 4 lipca 2024.

⁵ K. Materska, I. Skrzecz, J. Szewczykiewicz, *Polskie czasopisma naukowe z obszaru nauk przyrodniczo-leśnych w światowych bazach danych oraz ich ocena bibliometryczna*, Sękocin Stary 2019.

⁶ A. Drabek, M. Bemke-Świtilnik, *Polskie czasopisma naukowe w świetle wybranych elementów oceny stosowanych w międzynarodowych bazach danych*, w: *Biblioteki uczelniane wobec środowiska akademickiego: nowe obszary działania. Materiały Jubileuszowej Konferencji Biblioteki Głównej AGH z okazji obchodów 100-lecia Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica, Kraków 12–13 września 2019 r.*, red. A. Podrazik, J. Stanek-Kapcia, M. Urbaniec, Kraków 2020.

pedagogicznych, wnioski były mniej optymistyczne, ponieważ okazało się, że tylko niewielka liczba badanych periodyków miała wysokie wartości wybranych parametrów umiędzynarodowienia⁷.

Pólsystematyczny przegląd współczesnego międzynarodowego dyskursu akademickiego przeprowadzony na potrzeby jednego z najnowszych zagranicznych artykułów⁸ wykazał, że czasopisma wydawane przez uczelnie pozostają niedostatecznie zbadane, szczególnie pod względem ich trwałości, widoczności i wpływu na ewoluujący krajobraz wydawniczy. Badania zostały przeprowadzone w lipcu 2024 roku bez ograniczeń dotyczących daty publikacji, co umożliwiło uwzględnienie zarówno historycznych, jak i najnowszych artykułów. Przegląd literatury wskazał, że przed czasopismami uczelnianymi stoją istotne wyzwania w pozyskiwaniu tekstów o wysokiej jakości. Jednym z nich jest konkurencja ze strony czasopism o międzynarodowym zasięgu – to do tych czasopism najczęściej są wysyłane najbardziej odkrywcze badania. W artykułach zwraca się również uwagę na faworyzowanie przez redakcje uczelniane własnych naukowców, co podważa jakość zarządzanych przez nie czasopism. Daje się jednak zauważyć, że jednym z najważniejszych wyzwań dla czasopism akademickich jest indeksowanie w światowych bazach. Główną przeszkodą w indeksowaniu jest trudność w spełnieniu rygorystycznych kryteriów. Nawet po udanym zaindeksowaniu wiele czasopism uczelnianych plasuje się w dolnych rejestrach rankingów na podstawie liczby cytowań, co odzwierciedla ich stosunkowo ograniczony wpływ.

Metodologia

Uczelnie zrzeszone w KRURiP (Politechnika Bydgoska im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet w Siedlcach, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie), funkcjonujące dawniej jako wyższe szkoły rolnicze, można podzielić na dwie grupy: te, które pozostają uczelniami o profilu rolniczym i przyrodniczym, oraz te, które zostały przekształcone i stały się częścią szerszych struktur uniwersyteckich czy politechnik. Czasopisma wydawane

⁷ A. Drabek, M. Bemke-Świtlik, *Międzynarodowe czy krajowe? Analiza bibliometryczna polskich czasopism pedagogicznych*, „Forum Pedagogiczne” 2021, nr 1.

⁸ M. Nazarovets, *University journals: A semi-systematic literature review of trends, challenges and future research directions*, „Insights-The UKSG Journal” 2025, t. 38 (13).

przez uniwersytety charakteryzuje szerokie spektrum tematów i wielodyscyplinowość, natomiast czasopisma politechnik skupiają się na naukach inżynieryjno-technicznych. Z uwagi na wspólne z uczelniami rolniczymi korzenie wśród wydawanych przez uniwersytety i politechniki czasopism można znaleźć tytuły paralelne tematycznie z tymi wydawanymi przez współcześnie funkcjonujące uczelnie przyrodnicze. W celu zachowania zbieżności tematycznej dobór próby badawczej polegał m.in. na wyselekcjonowaniu czasopism pod względem podejmowanej przez nie tematyki badawczej. Mowa tu o dziedzinach nauk rolniczych i weterynaryjnych oraz wybranych dyscyplinach z nauk społecznych (ekonomia i finanse, nauki o zarządzaniu i jakości), nauk inżynieryjno-technicznych (architektura i urbanistyka, informatyka techniczna i telekomunikacja, inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka) oraz nauk ścisłych i przyrodniczych (biotechnologia, nauki biologiczne). Należy w tym miejscu zauważyć, że działalność naukowa uczelni rolniczo-przyrodniczych koncentruje się nie tylko na rozwoju dyscyplin takich jak nauki leśne, rolnictwo i ogrodnictwo, technologia żywności i żywienia, zootechnika i rybactwo czy weterynaria, lecz coraz częściej obejmuje również zagadnienia z nauk społecznych i inżynieryjno-technicznych. Drugim punktem odniesienia przy wyborze próby była co najmniej dwuletnia historia publikacyjna czasopism (w tym przynajmniej jeden numer, który ukazał się w 2024 roku). Dzięki analizie treści stron internetowych czasopism oraz jednostek odpowiedzialnych za ich wydawanie przeprowadzonej w marcu 2025 roku spośród 116 tytułów wydawanych przez uczelnie zrzeszone w KRURiP zostało wytypowanych 25 (zob. aneks).

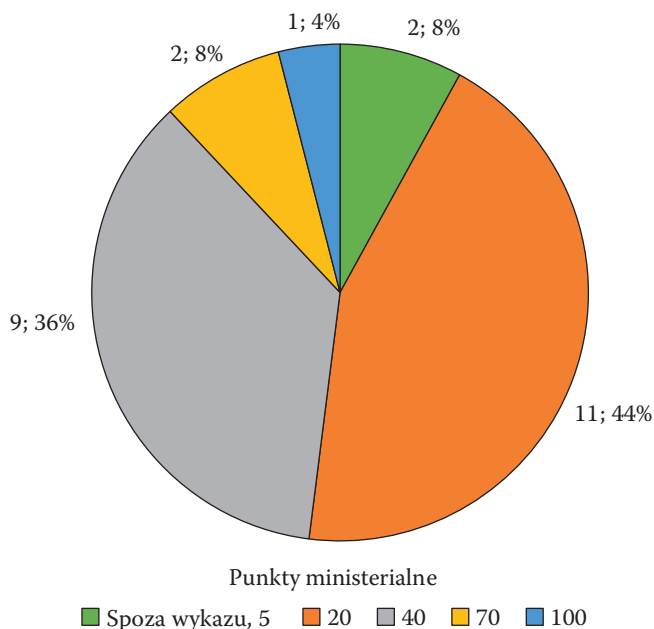
W dalszej części badań przeprowadzonych w marcu i kwietniu 2025 roku sprawdzono obecność wybranych tytułów w międzynarodowych bazach indeksujących czasopisma, takich jak Web of Science, Scopus, DOAJ, Jisc open policy finder (dawniej SHERPA RoMEO), oraz przyznaną im liczbę punktów ministerialnych w aktualnym wykazie czasopism naukowych⁹. Przeanalizowano, czy ich strony internetowe spełniają wybrane wymagania stawiane czasopismom przez wskazane bazy, a w szczególności zbadane zostały cytowalność artykułów i zawartość informacji o zasadach etycznych. Zwrócono również uwagę na poziom otwartości badanych czasopism, czyli warunki prawne określające zakres korzystania z udostępnionych artykułów. Należy podkreślić, że w badaniu zostały uwzględnione wybrane parametry oceny, które były dobrane na podstawie materiałów udostępnianych przez bazy Scopus, WoS i DOAJ. Wykonana analiza nie odzwierciedla zatem całościowej oceny, której poddawane są czasopisma w tych bazach.

⁹ Komunikat Ministra Nauki z dnia 5 stycznia 2024 r. w sprawie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych.

Wyniki badań i ich omówienie

Zgodnie z rysunkiem 1 w analizowanej grupie czasopism prawie połowa tytułów (44%) otrzymała 20 punktów ministerialnych. Należy zwrócić uwagę, że w większości przypadków artykuł za 20 punktów może w ogóle nie być brany pod uwagę przy wypełnianiu slotów na uczelni. Drugą grupę pod względem liczebności stanowią czasopisma, którym przyznano 40 punktów (36%) – niewątpliwie lepiej, ale wciąż mało. Dopiero od 70 punktów, z punktu widzenia części dyscyplin naukowych (np. ekonomia i finanse), można mówić o czasopiśmie dobrze ocenianym w zakresie wpływu, mającym dobrą jakość redakcyjną i rozpoznawalnym na międzynarodowej scenie. Wśród badanych czasopism tylko dwa czasopisma (8%) mają po 70 punktów, a jedno nawet 100 punktów. Dwa tytuły nie znajdują się na aktualnej liście ministerialnej.

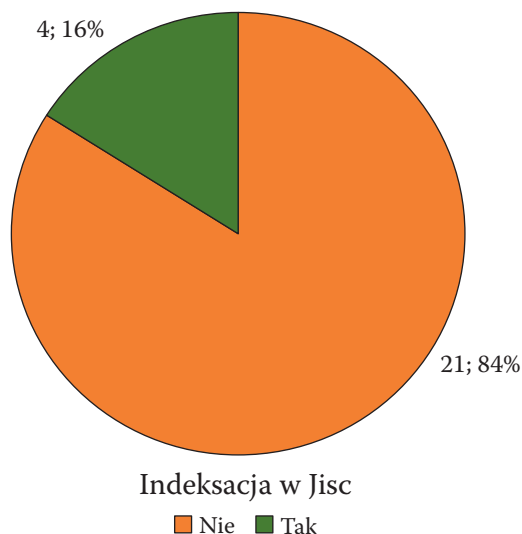
Na kolejnym etapie badań sprawdzono, czy analizowane czasopisma są indeksowane w bazie Jisc open policy finder (rys. 2)¹⁰. Narzędzie to zostało opracowane przez Jisc, brytyjską organizację non profit z branży IT działającą w sektorze edukacji. Przed 2024 rokiem usługa była oferowana pod nazwą

Rys. 1. Podział ilościowy czasopism pod względem liczby przyznanych punktów ministerialnych

Źródło: opracowanie własne.

¹⁰ *Jisc open policy finder*, <https://openpolicyfinder.jisc.ac.uk/> [dostęp: 11.03.2025].

Rys. 2. Podział ilościowy czasopism ze względu na indeksację w bazie Jisc open policy finder

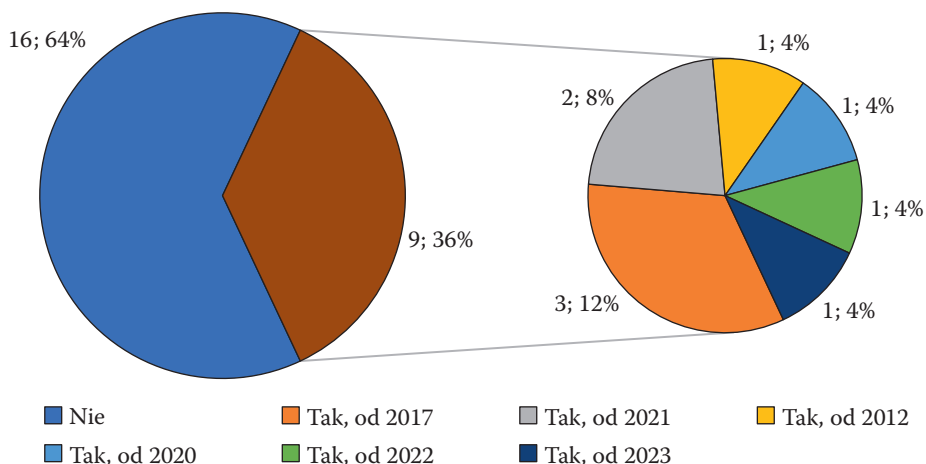
Źródło: opracowanie własne.

SHERPA RoMEO. Baza pozwala na zapoznanie się z politykami wydawniczymi kilku tysięcy wydawców, w tym podaje informacje o możliwości (lub jej braku) udostępniania artykułów w różnych wersjach i w różnych serwisach internetowych, np. repozytoriach. Wśród badanych czasopism tylko 4 (16%) są zarejestrowane w Jisc open policy finder.

Kolejną bazą, która została przeanalizowana pod względem indeksacji badanych czasopism, jest Directory of Open Access Journals (DOAJ). Platforma ta jest prowadzona i zarządzana przez Fundację DOAJ, duńską fundację non profit zarządzaną przez społeczność, z siedzibą w Roskilde w Danii. DOAJ to największy międzynarodowy katalog czasopism naukowych w otwartym dostępie. Co więcej, jest istotną częścią globalnej infrastruktury otwartego dostępu i jednym z gremiów mających znaczący wpływ na kształtowanie się polityki publikowania otwartego. Kryteria DOAJ stały się na całym świecie złotym standardem publikowania w otwartym dostępie. Wśród nich warto zwrócić uwagę na: przestrzeganie zasad *Principles of transparency and best practice in scholarly publishing*¹¹, aktywne publikowanie (co najmniej pięć artykułów naukowych rocznie), przyznawanie prawa do korzystania z utworu innym osobom przy użyciu otwartej licencji (Creative Commons lub równoważnej – co pozwala na natychmiastowy bezpłatny dostęp, bez embarga) oraz

¹¹ COPE, *Principles of transparency and best practice in scholarly publishing*, DOAJ, <https://doaj.org/apply/transparency/> [dostęp: 12.03.2025].

konieczność umieszczenia na stronie internetowej czasopisma informacji o polityce otwartego dostępu, stawianych celach i zakresie tematycznym, radzie redakcyjnej, instrukcjach dla autorów, procesie redakcyjnym (recenzji), warunkach licencjonowania, warunkach praw autorskich, wszelkich opłatach i wydawcy¹².

Rys. 3. Podział ilościowy czasopism ze względu na indeksację w bazie DOAJ

Źródło: opracowanie własne.

Większość (64%) spośród badanych czasopism nie jest indeksowana w bazie DOAJ (rys. 3). Warto zwrócić uwagę na fakt, że jedno spośród tych, które są indeksowane, zostało pomyślnie zarejestrowane w tej bazie już w 2012 roku. Na stronie internetowej DOAJ można również znaleźć informację o roku i powodzie zaprzestania indeksacji w tej bazie (bardzo ogólne) – czasem chwilowego, ponieważ po spełnieniu wymaganych warunków można ponownie starać się o rejestrację¹³. W przypadku badanych czasopism były to następujące powody: „Czasopismo nie przestrzega najlepszych praktyk” (dwa czasopisma, które w czasie przeprowadzania badań nie były indeksowane), „Adres URL strony już nie działa” (dwa nieindeksowane czasopisma) oraz „Nieaktywny (nie publikował w ostatnim roku kalendarzowym)” (jedno czasopismo – w czasie przeprowadzania badań było indeksowane).

Scopus to interdyscyplinarna baza abstraktów i cytowań opracowana i prowadzona przez komercyjną firmę Elsevier. Scopus oferuje narzędzia do

¹² DOAJ. Guide to applying, <https://doaj.org/apply/guide/> [dostęp: 12.03.2025].

¹³ DOAJ: journals added and withdrawn, https://docs.google.com/spreadsheets/d/183mRBRqs2jOyP0qZWXN8dUd02D4vL0Mov_kgYF8HORM/edit?gid=1650882189#gid=1650882189 [dostęp: 15.03.2025].

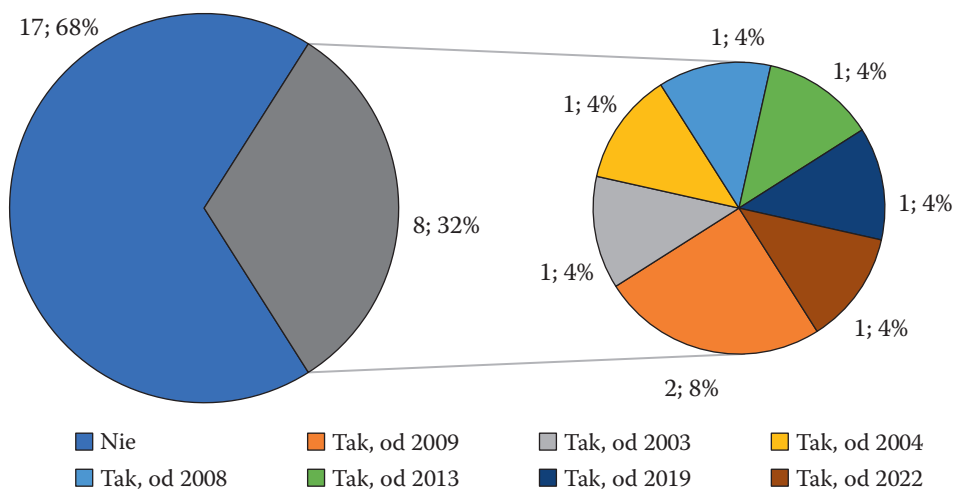
wyszukiwania, analizowania i wizualizacji badań, dzięki czemu pomaga użytkownikom śledzić trendy i identyfikować ekspertów. Baza indeksuje głównie recenzowane czasopisma naukowe, a także książki i materiały konferencyjne.

Przed zgłoszeniem czasopisma do bazy Scopus należy uzupełnić formularz z oceną wstępną czasopisma. Trzeba jednak pamiętać, że jest to tylko wstępne sprawdzenie kryteriów technicznych i administracyjnych w celu zwiększenia szans czasopisma na włączenie do bazy Scopus oraz uniknięcia okresu embargo z powodów, które można łatwo zidentyfikować. Pozytywny wynik oceny wstępnej nie gwarantuje pozytywnej decyzji o włączeniu tytułu do bazy Scopus. Ocena wstępna nie jest również wiążąca dla ostatecznego wyniku pełnej oceny czasopisma przeprowadzonej przez niezależną międzynarodową radę Scopus – Content Selection & Advisory Board (CSAB). Minimalne kryteria indeksacji stanowią: recenzje eksperckie, regularność wydawania i rejestracja w bazie ISSN, dostępna historia publikacji, co najmniej streszczenia i tytuły w języku angielskim, dostępność oświadczenia dotyczącego etyki publikacji i nieuczciwych praktyk wydawniczych. Czasopisma, które spełniają wszystkie wymienione minimalne kryteria i kwalifikują się do oceny przez CSAB, będą oceniane według następujących pięciu kategorii kryteriów: polityka czasopisma (przekonująca polityka redakcyjna, rodzaj recenzji, szeroki zasięg geograficzny redaktorów, szeroki zasięg geograficzny autorów), jakość zawartości (wkład naukowy w daną dziedzinę, przejrzystość streszczeń, jakość i zgodność z określonymi celami i zakresem czasopisma, czytelność artykułów), ranking czasopisma (cytowalność artykułów z czasopisma w bazie Scopus, ranking redaktora), regularność wydawania (brak opóźnień lub przerw w harmonogramie publikacji), dostępność online (pełna treść czasopisma dostępna online, strona główna czasopisma dostępna w języku angielskim, jakość strony głównej czasopisma)¹⁴.

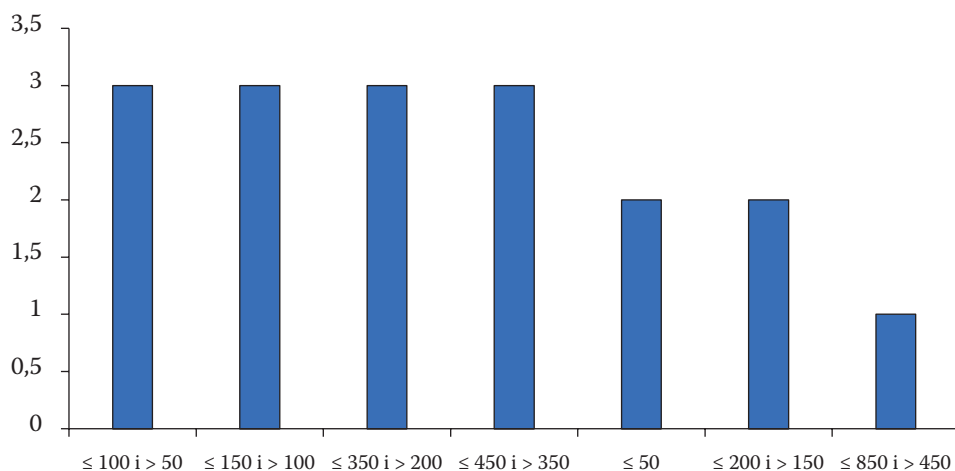
W czasie przeprowadzania analizy większość badanych czasopism (68%) nie była indeksowana w bazie Scopus (rys. 4). Data indeksacji najwcześniej zarejestrowanego czasopisma w tej bazie to rok 2003. W przypadku czasopism indeksowanych (8 tytułów) najniższy wskaźnik cytowalności Cite Score to 0.4, natomiast najwyższy – 2.7. Cztery spośród tych czasopism znajdują się w 3. kwartylu (Q3) na podstawie ich wpływu na cytowania i oddziaływania w danym obszarze tematycznym, a cztery pozostałe są zaliczone do czasopism o najmniejszym wpływie (stanowią dolne 25%) – 4. kwartyl (Q4).

Przeanalizowano również cytowalność czasopism nieindeksowanych przez bazę Scopus, ponieważ jednym z wymienionych wyżej kryteriów pełnej oceny czasopisma jest cytowalność artykułów przez źródła Scopus (rys. 5). Najmniejsza cytowalność wyniosła 8, natomiast najwyższa – 833.

¹⁴ *Scopus. Content policy and selection*, <https://www.elsevier.com/products/scopus/content/content-policy-and-selection#4-journals> [dostęp: 17.03.2025].

Rys. 4. Podział ilościowy czasopism ze względu na indeksację w bazie Scopus
Źródło: opracowanie własne.

Rys. 5. Cytowalność artykułów czasopism nieindeksowanych przez Scopus
Źródło: opracowanie własne.

Web of Science (wcześniej znana pod nazwą Web of Knowledge) to baza zawierająca cytowania i streszczenia z recenzowanych czasopism naukowych, książek i materiałów konferencyjnych, prowadzona obecnie przez firmę Clarivate. Platforma udostępnia narzędzia do zaawansowanego wyszukiwania, filtrowania wyników według różnych kryteriów (np. słów kluczowych, autorów, instytucji, dat publikacji) i analizowania trendów badawczych. Journal Citation Reports (JCR) w ramach WoS udostępnia dane bibliometryczne

i wskaźniki, takie jak współczynnik wpływu (Impact Factor, IF), który pomaga ocenić wpływ i prestiż czasopism naukowych.

Ocena czasopism w WoS składa się z czterech etapów. Głównym celem pierwszego etapu, czyli wstępnej weryfikacji, jest zapewnienie jednoznacznej identyfikacji czasopisma zgłoszonego do oceny oraz ustalenie, z kim należy się kontaktować w przypadku jakichkolwiek pytań lub wątpliwości. Nie ma okresu embarga na ponowne przesłanie zgłoszenia, jeśli czasopismo nie przejdzie wstępnej weryfikacji.

Na etapie oceny redakcyjnej redaktorzy WoS dokonują przeglądu czasopisma w celu ustalenia, czy powinno ono przejść pełną ocenę redakcyjną. Nie ma okresu embarga na ponowne przesłanie zgłoszenia, jeśli czasopismo nie przejdzie selekcji redakcyjnej w pierwszej ocenie. Jeśli czasopismo zostanie ponownie zgłoszone i nie przejdzie oceny redakcyjnej po raz drugi z rzędu, ponowne przesłanie podlega okresowi embarga wynoszącemu jeden rok.

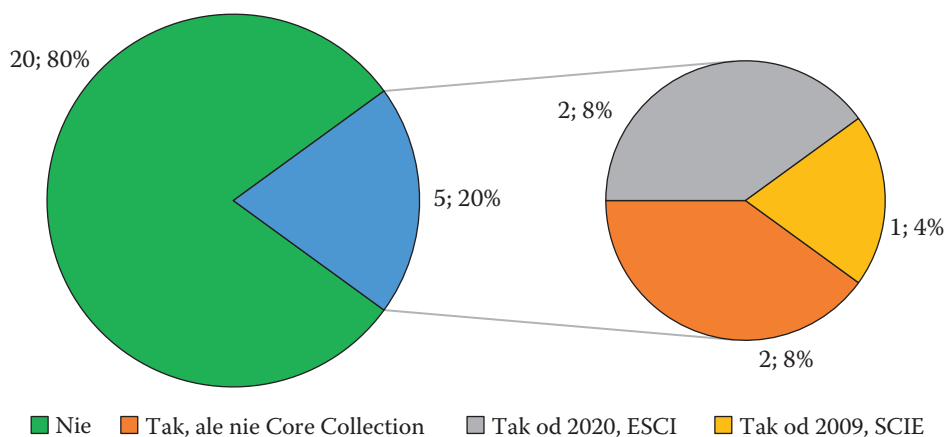
Na etapie oceny redakcyjnej uwzględniającej jakość redaktorzy Web of Science sprawdzają zgodność tytułu czasopisma, określonego zakresu tematycznego, składu redakcji i autorstwa oraz opublikowanej treści. Odpowiedzialność za jakość wszystkich publikowanych treści, w tym treści wydań specjalnych, spoczywa na wydawcy i radzie redakcyjnej czasopisma. Jeśli czasopismo nie przejdzie tego etapu, ponowne przesłanie zgłoszenia podlega okresowi embarga wynoszącemu co najmniej dwa lata.

W fazie oceny redakcyjnej uwzględniającej wpływ kryteria mają na celu wyłonienie najbardziej wpływowych czasopism w danej dziedzinie badań. Aktywność cytowań jest tutaj wykorzystywana jako główny wskaźnik wpływu. Jeśli czasopismo nie przejdzie tego etapu, jego wyniki będą monitorowane. Czasopismo zostanie poddane ponownej ocenie, gdy aktywność cytowań wskaże, że kryteria wpływu mogą zostać spełnione¹⁵.

Indeksacja badanych czasopism nie przedstawia się zadowalająco również w bazie WoS (rys. 6). Zdecydowana większość czasopism (80%) nie jest indeksowana w tej bazie. Najwcześniejsza rejestracja w Core Collection WoS sięga 2009 roku. W przypadku indeksowanych czasopism (5 tytułów) średnia wskaźników IF wynosi 0.8. Czasopisma te znajdują się w 4. kwartylu (Q4) pod względem wyliczonego współczynnika IF. Natomiast średnia wskaźników Journal Citation Indicator (JCI) badanych czasopism to 0.21.

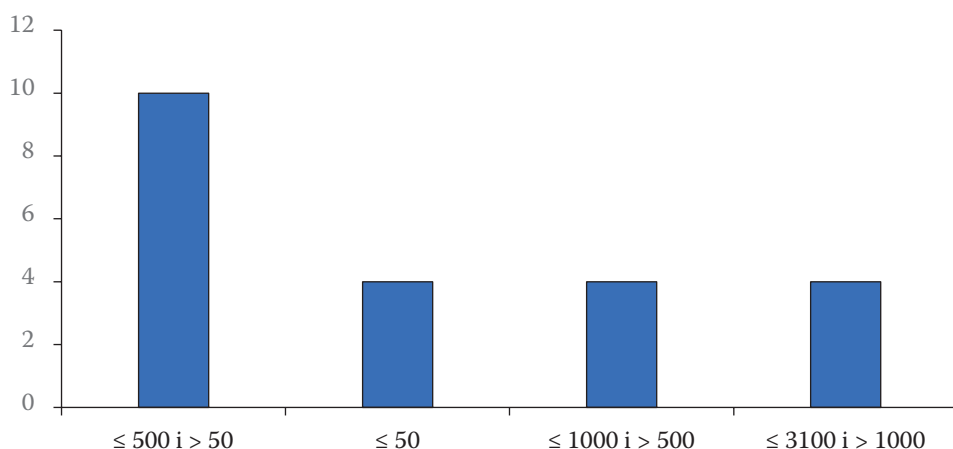
W przypadku bazy WoS również przeanalizowano cytowalność czasopism nieindeksowanych przez tę bazę (rys. 7). Najmniejsza cytowalność wyniosła 1, a najwyższa – 3062.

¹⁵ *Web of Science Core Collection. Journal evaluation process and selection criteria*, <https://clarivate.com/academia-government/scientific-and-academic-research/research-discovery-and-referencing/web-of-science/web-of-science-core-collection/editorial-selection-process/journal-evaluation-process-selection-criteria/> [dostęp: 26.03.2025].

Rys. 6. Podział ilościowy czasopism ze względu na indeksację w bazie Web of Science

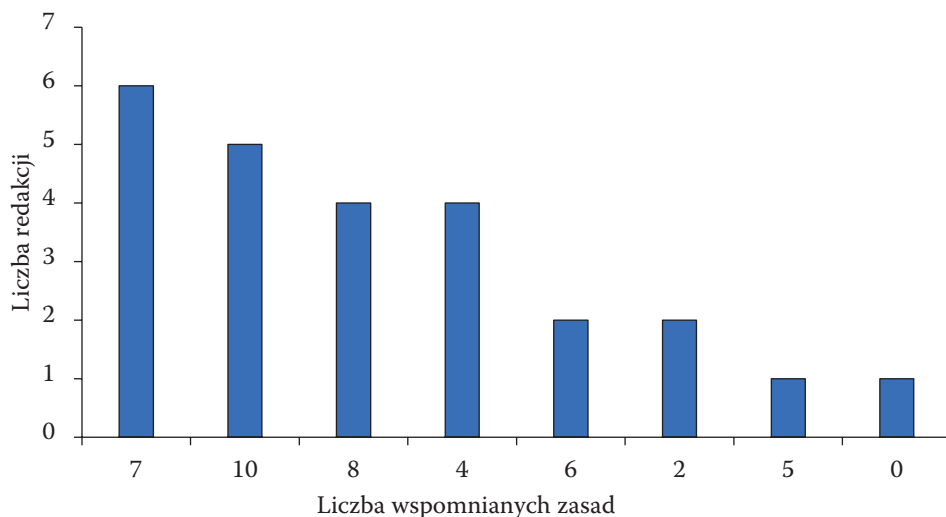
Źródło: opracowanie własne.

Rys. 7. Cytowalność artykułów czasopism nieindeksowanych przez Web of Science

Źródło: opracowanie własne.

Ważnym elementem niniejszej analizy było sprawdzenie, w jakim stopniu redakcje badanych czasopism spełniają zasady etyczne Committee on Publication Ethics (COPE) (rys. 8). COPE to międzynarodowa organizacja non profit, która zajmuje się promowaniem rzetelności i etycznych standardów w wydawaniu publikacji naukowych. Bazy indeksujące wymagają zamieszczenia na stronach internetowych oświadczenia w sprawie etyki publikacji i nadużyć (Publication Ethics and Malpractice Statement, PEM Statement). Dokument ten może być zindywidualizowany dla każdego czasopisma, ale musi zawierać odniesienie do podstawowych zasad, które pokazują zaangażowanie wydawcy i czasopisma w zapewnienie najlepszych praktyk w zakresie etyki publikowania i zarządzania

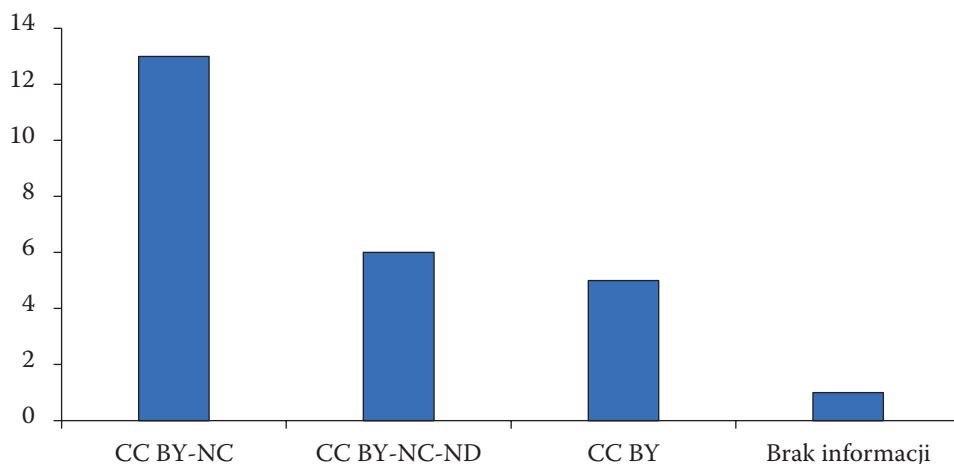
Rys. 8. Liczba zasad etycznych COPE na stronach internetowych poszczególnych czasopism

Źródło: opracowanie własne.

wszelkimi występującymi nadużyciami. Oczekuje się, że każde oświadczenie PEM będzie zawierało konkretny komentarz do tego, w jaki sposób czasopismo respektuje zasady etyczne zawarte w zasadach przejrzystości i najlepszych praktyk w publikowaniu naukowym COPE: zasady czasopisma dotyczące autorstwa i wkładu, sposób rozpatrywania skarg i odwołań przez czasopismo, sposób, w jaki czasopismo będzie rozpatrywać zarzuty niewłaściwego postępowania badawczego, zasady czasopisma dotyczące konfliktu interesów, zasady czasopisma dotyczące udostępniania danych i odtwarzalności, polityka czasopisma dotycząca nadzoru etycznego, polityka czasopisma dotycząca własności intelektualnej, opcje czasopisma dotyczące dyskusji po publikacji, zasady czasopisma dotyczące poprawek i wycofywania publikacji oraz zasady czasopisma dotyczące zapewnienia integralności literatury naukowej¹⁶. Rysunek 8 przedstawia liczbę wspomnianych zasad na stronach poszczególnych czasopism – najwięcej redakcji (6) zamieściło informację o siedmiu zasadach. Natomiast najczęściej (24 redakcje) na stronach czasopism publikowana jest zasada dotycząca własności intelektualnej, a najrzadziej *ex aequo* (po 5 redakcji) zasady: sposób rozpatrywania skarg i odwołań przez czasopismo oraz opcje czasopisma dotyczące dyskusji po publikacji.

Ostatnim elementem badań było sprawdzenie poziomu otwartości badanych czasopism. Skupiono się na podanych przez redakcje czasopism informacjach na temat warunków prawnych określających zakres korzystania z udostępnionych artykułów (rys. 9). Najwięcej czasopism (13) zdecydowało

¹⁶ COPE, op. cit.

Rys. 9. Rozkład ilościowy licencji wybieranych przez poszczególne redakcje

Źródło: opracowanie własne.

się na licencję CC BY-NC, a więc wprowadzającą ograniczenie użytkowania w postaci zakazu komercyjnego korzystania z licencjonowanego utworu. Na drugim miejscu jest licencja CC BY-NC-ND – najbardziej restrykcyjna z licencji Creative Commons. Do nakazu niekomercyjnego używania utworu dochodzi jeszcze zakaz korzystania i rozporządzania opracowaniami utworów. Tylko pięć czasopism stosuje licencję CC BY, czyli licencję pozwalającą na najszerze korzystanie z utworów nią oznaczonych, tzw. wolną licencję (oczywiście w granicach prawa autorskiego). Należy podkreślić, że w dokumentach przedstawiających zalecenia dotyczące udostępniania publikacji, np. w Planie S, preferowany jest najwyższy poziom otwartości udostępnianych publikacji, czyli stosowanie wolnych licencji. W przypadku jednej redakcji nie znalazłyśmy informacji o licencji, dlatego trzeba uznać, że artykuły, które ukazują się w tym czasopiśmie, są udostępniane w zakresie określonym w przepisach o dozwolonym użytku, a więc z ograniczeniem ich wykorzystania do własnych potrzeb, w celach dydaktycznych czy na potrzeby cytowania w publikacji naukowej.

Warto wspomnieć, że w czasie badań zauważono niekonsekwencje w informowaniu użytkowników o licencjach: w plikach publikacji znajdowało się jedno oznaczenie licencji, natomiast w informacjach o polityce otwartego dostępu – odmienne warunki prawne.

Należy jeszcze dodać, że bazy indeksujące, np. Scopus, zachęcają redakcje czasopism do tworzenia polityk związanych z używaniem sztucznej inteligencji w celu konstruowania treści lub w dowolnym innym etapie procesu recenzji i publikacji. Jako przykład dobrej praktyki (w przypadku badanych czasopism jeszcze nierozpowszechnionej) można podać informację zamieszczoną na stronie internetowej czasopisma „Machine Graphics & Vision”:

The paper is also checked against the use of texts generated with Artificial Intelligence tools. We accept only the texts written by the Authors. This does not exclude the use of services which support the Authors in spell checking and grammar improvement.

If the presentation and analysis of the results obtained with the use of Artificial Intelligence tools is an element of the contents of a paper, then these tools, their parameters, and their input and output should be duly described and separated from the texts written by the Authors¹⁷.

Wnioski

Przeprowadzona analiza potwierdza, że czasopisma akademickie wydawane przez uczelnie rolnicze i przyrodnicze systematycznie adaptują się do współczesnych standardów komunikacji naukowej. Analiza ich praktyk redakcyjnych i strategii rozwojowych odsłania nie tylko stopniową adaptację do międzynarodowych standardów, ale też konkretne wyzwania związane z ich specyfiką dziedzinową i instytucjonalną.

Na pierwszy plan wysuwa się rosnące znaczenie otwartego dostępu i przejrzystości polityk redakcyjnych i licencyjnych. Deklaracje otwartości stają się normą, jednak brak spójności w oznaczeniach licencji i niedookreślenie zasad ponownego wykorzystania treści nadal utrudniają pełne wykorzystanie potencjału publikacji w ekosystemie nauki otwartej. Równolegle coraz częściej obserwuje się odwołania do międzynarodowych standardów etyki publikacyjnej, takich jak wytyczne COPE, choć nie zawsze wiąże się z nimi spójna praktyka. Polityki etyczne, o ile są wdrażane, często pozostają jedynie deklaratywne i nie zawierają kluczowych procedur dotyczących postępowania w przypadku konfliktu interesów, nadużyć czy wykorzystania danych osobowych. Kluczową barierą pozostaje także nieregularność cykli wydawniczych, która nie tylko utrudnia indeksację w renomowanych bazach, ale i osłabia zaufanie do czasopism jako wiarygodnych źródeł wiedzy.

Na poziomie techniczno-organizacyjnym szczególnie istotna okazuje się przejrzystość danych kontaktowych, struktury redakcyjnej i przypisania ról – elementy niezbędne z perspektywy międzynarodowych standardów i ewaluacji czasopism. Coraz częściej zwraca się uwagę, że równie ważnym obszarem staje się tworzenie polityk regulujących wykorzystanie narzędzi sztucznej inteligencji w procesach redakcyjnych i publikacyjnych. W dobie dynamicznego rozwoju AI jej obecność w recenzji, edycji czy selekcji treści staje się nie tylko kwestią technologiczną, ale przede wszystkim wyzwaniem etycznym,

¹⁷ *Ethical Standards*, <https://mgv.sggw.edu.pl/ethical#Originality> [dostęp: 12.04.2025].

wymagającym jasnych i transparentnych zasad. Polityki te powinny obejmować zarówno zakres dopuszczalnego stosowania narzędzi AI przez autorów i recenzentów, jak i odpowiedzialność redakcji za kontrolę ich wpływu na jakość i integralność publikacji. Brak takich regulacji może prowadzić do niejednoznaczności interpretacyjnych, osłabiać zaufanie do czasopisma i utrudniać jego funkcjonowanie w globalnym obiegu naukowym. Z kolei redakcje, które odpowiednio wcześniej wypracują przejrzyste wytyczne w tym obszarze, mogą nie tylko zwiększyć swoją wiarygodność, ale i zyskać przewagę konkurencyjną w procesach indeksacyjnych i w ocenie instytucjonalnej.

Czasopisma z zakresu nauk rolniczych i przyrodniczych odgrywają szczególną rolę: z jednej strony są zakorzenione w lokalnych problemach i systemach wiedzy, z drugiej odpowiadają na wyzwania o charakterze globalnym, takie jak zrównoważony rozwój, bezpieczeństwo żywnościowe czy zmiany klimatyczne. Ta dwoistość czyni je niezwykle cennymi, ale jednocześnie stawia przed nimi konkretne wyzwania, takie jak ograniczona obecność w prestiżowych bazach indeksacyjnych, trudności w pozyskiwaniu wysokiej jakości zgłoszeń oraz niedostateczne wsparcie finansowe i instytucjonalne. Wiele redakcji nadal zмага się z ograniczonymi zasobami (kadrowymi, finansowymi czy technologicznymi), co utrudnia im spełnianie wymagań stawianych przez bazy indeksacyjne. Paradoksalnie jednak to właśnie mniejsze, bardziej elastyczne zespoły redakcyjne mają największy potencjał, by szybko dostosować się do zmieniających się standardów, pod warunkiem uzyskania odpowiedniego wsparcia instytucjonalnego.

Wzmacnianie pozycji czasopism naukowych wymaga zintegrowanych działań: profesjonalizacji procesów redakcyjnych, szerszego wdrażania polityk otwartego dostępu, inwestycji w rozwój infrastruktury wydawniczej oraz aktywnej promocji wyników badań. Warto również podkreślić znaczenie wspólnotowej wymiany dobrych praktyk oraz budowania sieci współpracy między redakcjami, które w warunkach rosnącej konkurencji i presji ewaluacyjnej mogą okazać się kluczem do trwałego rozwoju. Szczególną rolę w tym procesie mogą odegrać biblioteki akademickie, które dzięki doświadczeniu w zakresie standaryzacji metadanych, udostępniania zasobów i obsługi narzędzi bibliometrycznych pełnią funkcję strategicznych doradców redakcji. Silniejsze włączenie bibliotek w procesy wydawnicze pozwala nie tylko usprawnić indeksację, ale także zwiększyć transparentność i interoperacyjność czasopism. Co więcej, partnerstwo redakcji z bibliotekami akademickimi może stać się katalizatorem innowacji, szczególnie w obszarze otwartej nauki i wdrażania nowych standardów. Biblioteki mogą również wspierać redakcje w opracowywaniu polityk wydawniczych, doskonaleniu praktyk redakcyjnych i planowaniu strategicznych kierunków rozwoju czasopism. Ich zaangażowanie łączy wsparcie merytoryczne, techniczne i organizacyjne, co może zwiększać szanse

czasopism na skuteczne funkcjonowanie w międzynarodowym obiegu nauki i podnosić jakość publikowanych treści.

Wobec dynamicznych zmian w krajobrazie komunikacji naukowej czasopisma przyrodnicze i rolnicze stają dziś przed szansą redefinicji swojej roli – z lokalnych nośników wiedzy mogą stać się ważnymi ogniwami globalnego ekosystemu publikacyjnego. To wyzwanie, ale i szansa, którą warto świadomie wykorzystać. Wnioski z niniejszej analizy mogą również posłużyć władzom uczelni jako wskazówki do budowania polityki wydawniczej i wspierania rozwoju czasopism akademickich. Zaprezentowane analizy mogą być podstawą do stworzenia narzędzi samooceny dla redakcji czasopism – narzędzi ułatwiających przygotowanie do procesów indeksacyjnych. Przyszłość czasopism zależy nie tylko od zgodności z wymaganiami formalnymi, ale przede wszystkim od ich zdolności do refleksji nad swoją tożsamością i aktywnego uczestnictwa w zmieniającym się ekosystemie nauki. W tym kontekście kluczowe znaczenie ma równoczesne rozwijanie polityk etycznych i technologicznych, w tym regulacji dotyczących sztucznej inteligencji, oraz umacnianie relacji instytucjonalnych, zwłaszcza przez współpracę z bibliotekami akademickimi. Przyszłość czasopism będzie w dużej mierze zależała od ich zdolności do budowania sojuszy, zarówno z autorami i recenzentami, jak i z bibliotekami oraz instytucjami wspierającymi otwartość. Odpowiedzialne wdrożenie narzędzi AI i świadome korzystanie z potencjału bibliotek to dziś nie tylko zadania techniczne, ale przede wszystkim próba zdefiniowania na nowo roli czasopism w globalnym obiegu naukowym.

Aneks

Wykaz analizowanych czasopism według wydających je uczelni

Uczelnia	Tytuł czasopisma
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie	Acta Scientiarum Polonorum. Architectura (ASPA)
	Acta Scientiarum Polonorum. Oeconomia
	Annals of Warsaw University of Life Sciences, Forestry and Wood Technology
	Baltic Journal of Coleopterology
	Journal of Tourism and Regional Development
	Machine Graphics & Vision
	Scientific Journal of SGGW. Economics and Organization of Logistics
	Scientific Journal of SGGW. Problems of World Agriculture
	Scientific Review Engineering and Environmental Sciences (SREES)
	Quantitative Methods in Economics
Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie	Acta Scientiarum Polonorum. Hortorum Cultus
	Agronomy Science
	Annales Horticulturae
	Journal of Animal Science, Biology and Bioeconomy
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu	Acta Scientiarum Polonorum. Silvarum Colendarum Ratio et Industria Lignaria
	Acta Scientiarum Polonorum. Technologia Alimentaria
	Journal of Agribusiness and Rural Development
Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie	Acta Scientiarum Polonorum. Formatio Circumiectus
	Geomatics, Landmanagement and Landscape (GLL)
Uniwersytet Rzeszowski	Polish Journal for Sustainable Development
	Transborder Economics. International Journal on Transborder Economics, Finance, Politics and Statistics
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	Acta Scientiarum Polonorum. Administratio Locorum
	Polish Journal of Natural Sciences
	Olsztyn Economic Journal
Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie	Folia Pomeranae Universitatis Technologiae Stetিনensis. Seria Agricultura, Alimentaria, Piscaria et Zootechnica

Bibliografia – References

- COPE, *Principles of transparency and best practice in scholarly publishing*, DOAJ, <https://doaj.org/apply/transparency/> [dostęp: 12.03.2025].
- DOAJ. *Guide to applying*, <https://doaj.org/apply/guide/> [dostęp: 12.03.2025].
- DOAJ: *journals added and withdrawn*, https://docs.google.com/spreadsheets/d/183mRBRqs2jOyP0qZWxN8dUd02D4vL0Mov_kgYF8HORM/edit?gid=1650882189#gid=1650882189 [dostęp: 15.03.2025].
- Drabek A., Bemke-Świtilnik M., *Międzynarodowe czy krajowe? Analiza bibliometryczna polskich czasopism pedagogicznych*, „Forum Pedagogiczne” 2021, nr 1, s. 29–49. DOI: <https://doi.org/10.21697/fp.2021.1.03>
- Drabek A., Bemke-Świtilnik M., *Polskie czasopisma naukowe w świetle wybranych elementów oceny stosowanych w międzynarodowych bazach danych*, w: *Biblioteki uczelniane wobec środowiska akademickiego: nowe obszary działania. Materiały Jubileuszowej Konferencji Biblioteki Głównej AGH z okazji obchodów 100-lecia Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica, Kraków 12–13 września 2019 r.*, red. A. Podrazik, J. Stanek-Kapcia, M. Urbaniec, Kraków: Wydawnictwa AGH 2020, s. 107–132, https://winntbg.bg.agh.edu.pl/skrypty4/0609/biblioteki_konferencja107.pdf [dostęp: 23.05.2025].
- Ethical Standards*, <https://mgv.sggw.edu.pl/ethical#Originality> [dostęp: 12.04.2025].
- Jisc open policy finder*, <https://openpolicyfinder.jisc.ac.uk/> [dostęp: 11.03.2025].
- Komunikat Ministra Nauki z dnia 5 stycznia 2024 r. w sprawie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych, <https://www.gov.pl/web/nauka/komunikat-ministra-nauki-z-dnia-05-stycznia-2024-r-w-sprawie-wykazu-czasopism-naukowych-i-recenzowanych-materialow-z-konferencji-miedzynarodowych> [dostęp: 11.03.2025].
- Kulczycki E., *Evaluation game: how publication metrics shape scholarly communication*, Cambridge: Cambridge University Press 2023.
- Materska K., Skrzecz I., Szewczykiewicz J., *Polskie czasopisma naukowe z obszaru nauk przyrodniczo-leśnych w światowych bazach danych oraz ich ocena bibliometryczna*, Sękocin Stary: Instytut Badawczy Leśnictwa 2019, <https://bibliotekanauki.pl/books/2022428> [dostęp: 23.05.2025].
- Nazarovets M., *University journals: a semi-systematic literature review of trends, challenges and future research directions*, „Insights-The UKSG Journal” 2025, t. 38 (13). DOI: <https://doi.org/10.1629/uksg.705>
- Piel G., *The social process of science* [editorial], „Science” 1986, t. 231, nr 4735. DOI: <https://doi.org/10.1126/science.231.4735.201>
- Prof. Krzysztof Szoszkiewicz przewodniczącym KRURiP, „Forum Akademickie”, 4 lipca 2024, <https://forumakademickie.pl/prof-krzysztof-szoszkiewicz-przewodniczacym-krurip/> [dostęp: 22.05.2025].
- Rowley J., Sbaifi L., Sugden M., Gilbert A., *Factors influencing researchers' journal selection decisions*, „Journal of Information Science” 2022, t. 48 (3), s. 321–335. DOI: <https://doi.org/10.1177/0165551520958591>
- Scopus. *Content policy and selection*, <https://www.elsevier.com/products/scopus-content/content-policy-and-selection#4-journals> [dostęp: 17.03.2025].

Web of Science Core Collection. Journal evaluation process and selection criteria, <https://clarivate.com/academia-government/scientific-and-academic-research/research-discovery-and-referencing/web-of-science/web-of-science-core-collection/editorial-selection-process/journal-evaluation-process-selection-criteria/> [dostęp: 26.03.2025].

Agnieszka Adamiec, Kinga Krawiec

Trendy rozwoju polskich czasopism akademickich wydawanych przez uczelnie rolnicze i przyrodnicze

Streszczenie. Cel/teza: Czasopisma naukowe są istotnym miejscem prezentacji wyników badań naukowych, a ze względu na zapewniany przez nie co najmniej podwójny proces recenzyjny nadsyłanych artykułów stają się zaufaną platformą wymiany myśli naukowej. W Polsce czasopisma odgrywają również zasadniczą rolę w ewaluacji działalności naukowej. Zważywszy na potencjał i kluczową funkcję polskich czasopism naukowych w systemie komunikacji naukowej, warto przyrzeć się ich współczesnemu etapowi rozwoju. Za interesowanie kondycją czasopism akademickich jest uzasadnione z perspektywy zarówno polityki naukowej państwa, jak i środowiska akademickiego. Celem artykułu jest uchwycenie tendencji rozwojowych polskich czasopism akademickich. W badaniach skupiono się na czasopismach wydawanych przez uczelnie rolnicze i przyrodnicze. **Koncepcja/metody badań:** Aby osiągnąć zamierzony cel, posłużono się metodą analizy treści stron internetowych wybranych czasopism. Zbadano obecność ich tytułów w takich bazach indeksujących jak Web of Science, Scopus i DOAJ. Sprawdzono, czy strony internetowe czasopism spełniają wymagania stawiane periodykom przez wskazane bazy. Zwrócono również uwagę na poziom otwartości badanych czasopism. **Wyniki i wnioski:** W wyniku przeprowadzonej analizy wykazano, że niewielka liczba czasopism akademickich wydawanych przez polskie uczelnie przyrodnicze i rolnicze spełnia wymogi światowych baz indeksujących, a proces ich rozwoju jest wolniejszy, niż można byłoby oczekiwać. W odpowiedzi na taki rezultat badań zaproponowano kierunki rozwoju polskich czasopism naukowych. **Zastosowanie praktyczne:** Wnioski płynące z badań mogą pomóc redakcjom w spełnieniu kryteriów oceny baz indeksujących czasopisma. Mogą stanowić również punkt wyjścia do dalszych badań, np. porównawczych na poziomie międzynarodowym, a także etapów rozwoju polskich i zagranicznych czasopism akademickich. Ponadto wyniki analizy mogą wspierać redakcje w opracowywaniu polityk wydawniczych i doskonaleniu praktyk redakcyjnych, co przyczynia się do profesjonalizacji czasopism. Praktyczne wykorzystanie wyników badań obejmuje także wskazówki dla władz uczelni w zakresie wspierania rozwoju czasopism i ich większej obecności w międzynarodowych bazach indeksujących.

Słowa kluczowe: czasopismo naukowe, baza indeksująca, artykuł, uczelnia rolnicza i przyrodnicza, Web of Science, Scopus, DOAJ, kryteria oceny, ewaluacja czasopism, otwarty dostęp.

Tekst wpłynął do Redakcji 23 lipca 2025 roku.

Agnieszka Adamiec – dr, absolwentka dwóch kierunków studiów: informacji naukowej i bibliotekoznawstwa oraz filologii polskiej na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach. W 2022 roku obroniła z wyróżnieniem doktorat na Uniwersytecie Warszawskim (temat rozprawy: *Model oceny akademickich repozytoriów instytucjonalnych w Polsce w kontekście otwartej nauki*). Od 2015 roku pracuje w Bibliotece Głównej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, a od 2023 roku kieruje pracą Oddziału Otwartych Zasobów Nauki. W 2024 roku została powołana na pełnomocnika rektora SGGW ds. otwartej nauki. Jej zainteresowania naukowe skupiają się wokół zagadnień związanych z zarządzaniem wiedzą i informacją, otwartością w nauce, wyszukiwaniem informacji, oceną jakości systemów i zasobów informacyjnych.

Kinga Krawiec – absolwentka informacji naukowej i bibliotekoznawstwa oraz zarządzania informacją na Uniwersytecie Jagiellońskim. Zawodowo związana z Biblioteką Główną Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, gdzie pracuje w Oddziale Otwartych Zasobów Nauki. Na co dzień zajmuje się wsparciem redakcji czasopism naukowych wydawanych przez SGGW, administracją platformy OJS i rozwijaniem standardów komunikacji naukowej w duchu otwartości i przejrzystości. Interesuje się nowymi modelami komunikacji naukowej, estetyką i funkcjonalnością platform wydawniczych oraz tym, co dzieje się na styku technologii i idei otwartości. Bliska jest jej refleksja nad tym, jak tworzyć systemy informacji, które nie tylko działają, ale też mają sens.